

TEM / Konserniohjausyksikkö

22.04.2016

TEM/812/00.07.02.01/2016

Työ- ja elinkeinoministeriön arvio Energiaviraston toiminnasta vuonna 2015

Energiaviraston tehtävänä on valvoa ja edistää sähkö- ja maakaasumarkkinoiden toimintaa sekä tukea ilmastotavoitteiden saavuttamista.

1. Arvio tuloksellisuudesta ja sen kehityksestä sekä asetettujen tulostavoitteiden toteutumisesta

Yhteiskunnallinen vaikuttavuus

Energiaviraston keskeisenä tehtävänä on vaikuttaa siihen, että sähkö- ja maakaasuverkkopalveluja tarjotaan tehokkaasti, luotettavasti ja kohtuulliseen hintaan ja että sähkömarkkinat toimivat hyvin. Lisäksi viraston tehtävänä on vaikuttaa siihen, että uusiutuvien energialähteiden osuus sähköntuotannossa kasvaa sekä edistää ja valvoa energiatehokkuutta. Energiavirastolle on asetettu yhteiskunnalliseen vaikuttavuuteen liittyviä tulostavoitteita, jotka liittyvät mm. energian tuotannon ja käytön kehittämiseen laaja-alaisesti, sähkön ja kaasun toimitusvarmuuteen ja verkkopalvelujen hinnoitteluun sekä sähkömarkkinoiden tehokkaaseen toimintaan. Lisäksi virastolle on asetettu yhteiskunnallisia vaikuttavuustavoitteita joka liittyvät toimintaan kasvihuonekaasujen päästökauppaviranomaisena sekä uusiutuvan energian ja energiatehokkuuden edistämisessä.

Energiaviraston yhteiskunnallisen vaikuttavuuden panos on ollut vuonna 2015 kokonaisuutena arvioiden hyvä.

Energiavirasto on täyttänyt päästökauppaviranomaiselle asetetun vaikuttavuustavoitteen. Uusiutuvan energian tuotantotuen toimeenpanotehtävien osalta hallitusohjelmasta seurannut tuulivoiman syöttötariffin sulkeutuminen johti syksyn 2015 aikana lukuisiin uusiin hakemuksiin ja niiden käsittely työllisti Energiavirastoa. Vuoden 2014 alusta Energiavirastoon siirtyi työ- ja elinkeinoministeriöstä energiatehokkuuden edistämistehtäviä. Vuoden 2015 aikana uusi energiatehokkuusryhmä on jo toiminut täysipainoisesti. Näissä uusissa ja osin odottamattomissa tehtävissä Energiavirasto on onnistunut hyvin.

Toiminnallinen tehokkuus

Energiavirastolle on asetettu toiminnalliseen tehokkuuteen liittyviä tulostavoitteita, jotka kuvaavat toiminnan tuottavuutta ja taloudellisuutta. Energiavirasto on kehittänyt uuden tuottavuusindeksin, jossa tuottavuutta käsitellään asiankäsitteilyn kustannusindeksillä.

Julkisoikeudellisten suoritteiden kustannusvastaavuus on edellistä vuotta parempi. Osittain tähän on vaikuttanut myös syksyllä 2015 uusittu Energiaviraston maksuasetus. Energiavirasto on parantanut toiminnallista tehokkuutta mm. lupaprosesseja tehostamalla ja tietojärjestelmien avulla. Toiminnalliselle tehokkuudelle asetetut tulostavoitteet ovat toteutuneet hyvin.

Tuotokset ja laadunhallinta

Energiavirastolle on asetettu viraston kaikille toimintasektoreille tuotoksiin ja laadunhallintaan liittyviä tulostavoitteita, jotka virasto on täyttänyt kokonaisuutena arvioiden hyvin. Vuoden 2015 aikana vuosia 2016-2023 koskevien sähkö- ja maakaasuverkkotoiminnan valvontamenetelmien valmistelu oli tärkeä tehtävä. Energiavirasto on lisäksi edelleen panostanut merkittävästi vaikuttamiseen EU-tason ja pohjoismaisen tason sääntelyviranomaisten yhteistyössä. Sisämarkkinoiden sääntelyn kehityksellä on vaikutusta energiantensiiviselle Suomelle.

Energiavirasto on osallistunut aktiivisesti EU:n sähkö- ja maakaasumarkkinoiden toimivuutta edistävien EU:n yhteisten verkkosääntöjen laatimiseen EU:n sääntelyviranomaisen yhteistyön kautta. Vastaavasti virasto on myös toiminut aktiivisesti EU:n päästökauppajärjestelmän sekä Kioton rekisterijärjestelmän kansainvälisessä yhteistyössä. Vuoden 2015 aikana virasto on kehittänyt päästökaupan asianhallintajärjestelmää joka otetaan käyttöön vuonna 2016.

Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen

Viraston henkilöstövoimavarojen käytön haasteena on perinteisesti ollut tehtävien ja resurssien yhteensovittaminen. VMBaro-kyselyn tulosten mukaan työilmapiiri Energiavirastossa on edellisten vuosien tapaan korkealla tasolla vaikka koko viraston osalta luvuissa oli lievää laskua edelliseen vuoteen verrattuna. Viraston tehtävien täyttämisen edellyttämien henkilöstöresurssien varmistaminen pysyy haasteena myös jatkossa, EU-taustaisen ja myös kotimaisen energiapolitiittisen ohjauksen lisääntyessä.

2. Käytettyjen tuloksellisuuden raportoinnin perusteiden asianmukaisuus ohjauksen ja tulostavastuun kannalta sekä kehittämistarpeet

Energiaviraston toiminnan raportointi on ollut riittävää ja virasto on pyrkinyt systemaattisesti vastaamaan sille asetettuihin tulostavoitteisiin. Tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen raportointi on kattanut tulossopimuksen kaikki osa-alueet. Tulostavoitteiden toteutuminen ja poikkeamat tavoitteista on raportoitu ministeriön näkökulmasta asianmukaisesti.

Valtiontalouden tarkastusviraston tilintarkastuksessa vuodelta 2015 ei ole ilmennyt suurempaa huomautettavaa lukuun ottamatta huomautusta joka koski vuodelle 2016 kuuluvien menojen kohdentamista vuodelle 2015.

3. Toimenpiteet, joihin Energiaviraston on ryhdyttävä ja joihin ministeriö ryhtyy tilinpäätöksen johdosta ja tuloksellisuuden parantamiseksi

Ministeriö toteaa Energiaviraston saavuttaneen sille asetetut keskeiset vaikuttavuus- ja tuloksellisuustavoitteet kokonaisuutena arvioiden hyvin. Energiavirasto on toiminut hallinnonalan strategisten tavoitteiden ja tulossopimuksessa sovittujen strategisten tavoitteiden mukaisesti.

Valtiontalouden tarkastusviraston antaman Energiaviraston vuotta 2015 koskevan tilintarkastuskertomuksen mukaan Energiavirasto on talousarvion ja valtion talousarviosta annetun asetuksen 5 a §:n vastaisesti kohdentanut vuodelle 2016 kuuluvia menoja vuoden 2015 menoksi. Varat on lisäksi

talletettu valtion talousarviosta annetun asetuksen 33 §:n vastaisesti ilman Valtiokonttorin lupaa.

Energiavirasto on laatimassaan lausunnossa Valtiontalouden tarkastusviraston antamasta luonnoksesta Energiaviraston vuoden 2015 tilintarkastuskertomukseksi selventänyt ja perustellut kyseistä tapahtumaketjua. Kyse oli vuonna 2015 myönnetyn tuottavuusrahan käyttämisestä tietojärjestelmäprojektiin ja vaihtoehtona olisi ollut jättää myönnetty tuottavuusraha käyttämättä ja tietojärjestelmä hankkimatta.

Jatkossa vastaavanlaisissa tilanteissa Energiaviraston tulee luonnollisesti toimia lain ja valtion yhteisten periaatteiden mukaisesti. Energiaviraston tulee tarvittaessa selvittää menettelyn asianmukaisuus yhdessä työ- ja elinkeinoministeriön kanssa.

Tilintarkastajan vuosiyhteenvedon mukaan olisi suositeltavaa, että Energiavirasto esittäisi tuottavuustietoja asiankäsitteilyn kustannusindeksin lisäksi myös työn tuottavuudesta, esim. suoritelukumäärä/htv. Lisäksi vuosiyhteenvedossa on tuotu esiin tilinpäätöksen henkilökulujen erittelyä koskeva virhe, muutamia liikekirjanpidon kirjausvirheitä ja muutamia puuttuvia kuitteja. Energiaosasto ottaa kyseiset asiat esiin Energiaviraston kanssa käytävissä toiminnan kehittämiseen liittyvissä keskusteluissa.

Vuosiyhteenvedossa on tuotu esiin puutteita Energiaviraston ylijohdajan matkustusmenojen raportoinnissa ministeriölle. Viraston ylijohdajan virkamatkoista vuonna 2015 on toimitettu taulukko ministeriölle alkuvuodesta 2016 ja vastaavaa käytäntöä on sovittu jatkettavan.

Riku Huttunen
Osastopäällikkö
Ylijohdaja

Markku Kinnunen
Neuvotteleva virkamies